

สถานการณ์ผลการดำเนินการสถานศึกษาปลอดภัยในโรงเรียนระดับประถมศึกษา เขตพื้นที่ตำบลขุนทะเล อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กนกรัตน์ ชลศิลป์¹ รัชกร ฮ่งกุล^{2*}

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

^{2*} อาจารย์ สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทคัดย่อ

โรงเรียนเป็นสถานที่ที่ถูกคาดหวังเกี่ยวกับความปลอดภัย ทั้งด้านโครงสร้างอาคารและการบริหารจัดการเกี่ยวกับความปลอดภัย การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ตำบลขุนทะเล อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประชากร คือ โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 4 โรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบตรวจรายการของกองความปลอดภัยแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน และการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า ทุกโรงเรียนไม่ผ่านเกณฑ์สถานศึกษาปลอดภัยตามแบบตรวจรายการ โดยโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) 1 ผ่านเกณฑ์ 24 ข้อคำถาม (ร้อยละ 75) โรงเรียน สพฐ.2 ผ่านเกณฑ์ 30 ข้อคำถาม (ร้อยละ 93.75) โรงเรียน สพฐ.3 ผ่านเกณฑ์ 20 ข้อคำถาม (ร้อยละ 62.50) และโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ผ่านเกณฑ์ 30 ข้อคำถาม (ร้อยละ 93.75) ผลการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยโดยแบบตรวจรายการส่วนที่ 2 จำนวน 30 ข้อคำถาม พบว่า มี 12 ข้อคำถามที่มีผลการดำเนินงานผ่านทุกโรงเรียน มี 18 ข้อคำถามที่ผลการดำเนินงานผ่านไม่ครบทุกโรงเรียน มี 2 ใน 4 โรงเรียน ไม่ผ่านจำนวน 6 ข้อ และมี 1 ใน 4 โรงเรียน ไม่ผ่านจำนวน 12 ข้อ ซึ่งข้อคำถามที่ผลการดำเนินงานผ่านไม่ครบทุกโรงเรียน สามารถนำมาจัดกลุ่มเป็นประเด็นหลัก ๆ ดังนี้ 1) ความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย 2) การจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานศึกษา 3) ความพร้อมด้านโครงสร้างอาคารสถานที่ และอุปกรณ์ที่จำเป็น 4) นโยบายด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาและมาตรการเพื่อความปลอดภัยสำหรับการเรียนการสอน และ 5) การมีส่วนร่วมของครู นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน รวมถึงเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนใกล้เคียงเกี่ยวกับการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย ผลที่ได้จากการศึกษานี้สามารถเป็นข้อมูลและแนวทางเพื่อการจัดการสถานศึกษาปลอดภัยต่อไป

คำสำคัญ: สถานศึกษาปลอดภัย / โรงเรียนประถมศึกษา / ผลการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย

*Corresponding author: รัชกร ฮ่งกุล, E-mail: ratchakorn.hon@sru.ac.th, โทร. 0644539263

Received: January 31, 2022/ Revised: September 9, 2022/ Accepted: November 3, 2022

The Situation of School Safety Implementation Outcome in Primary Schools, Khun Talae Sub-district, Mueang Surat Thani District, Surat Thani Province

Kaknokrat Chonsin¹ Ratchakorn Hongkul^{2*}

¹ Assistant Professor, Public Health Program, Faculty of Science and Technology, Surattani Rajabhat University

^{2*} Lecturer, Public Health Program, Faculty of Science and Technology, Surattani Rajabhat University

Abstract

Schools are expected as the safety places including building structure and safety management. This research aimed to study the situation of primary school safety implementation outcomes in Khun Talae sub-district, Mueang Surat Thani district, Surat Thani province. The population was composed of four primary schools. Data were collected using a standard checklist from the Occupational Safety and Health Division, Ministry of Labour, and in-depth interviews. Data were analyzed using descriptive statistics such as frequency and percentage. The results revealed that all primary schools did not reach the standard checklist. Of 32 checklist items, schools under the Office of the Basic Education Commission affiliating school 1 (OBEC1) passed 24 items of the standard (75%), the OBEC2 passed 30 items (93.75%), the OBEC3 passed 23 items (71.88%) and the Local Government Organization affiliating school (LGO) passed 30 items (93.75%).

The results of the school safety institutions using 30 questions of checklist part 2 found that all schools achieved 12 items whereas there were 18 unqualified items in all schools (2 out of 4 schools failed 6 items, and 1 in 4 schools failed 12 items of checklist). Consequently, those 18 items of checklist can be grouped into the following main issues; 1) the preparedness of school staff to perform the academic safety, 2) fire prevention and firefighting management in school, 3) the preparedness of safety infrastructures, building, and equipment, 4) safety policy and standard of primary school, and 5) participation of each sector such as teacher, student, parents, community, and government sectors. This study's results can be used as basic information and guidelines for school safety management in the future.

Keywords: Academic Safety/ Primary School/ School Safety Implementation Outcome

*Corresponding author: Ratchakorn Hongkul, Email: ratchakorn.hon@sru.ac.th, Tel: 0644539263

Received: January 31, 2022/ Revised: September 9, 2022/ Accepted: November 3, 2022

บทนำ

อุบัติเหตุเป็นสาเหตุของการบาดเจ็บในเด็กทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก เด็กมีโอกาสได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทั้งจากการเดินทางไป-กลับระหว่างบ้านกับโรงเรียน การบาดเจ็บจากเครื่องมือ อุปกรณ์ชำรุด ไม่ได้มาตรฐาน การบาดเจ็บจากการเล่นกีฬาและกิจกรรมสันทนาการ การหกล้มและตกจากที่สูง การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากโครงสร้างอาคารชำรุด หรืออาจเกิดอุบัติเหตุจากการก่อสร้างของอาคารอื่น ๆ ในพื้นที่รอบโรงเรียน กาญจนาลอ เลิศลักษณ์ และคณะ¹ ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำปาง พบว่า ความปลอดภัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เป็นหนึ่งในความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งอาคารเรียนมีความแข็งแรง มั่นคง และปลอดภัย ควรเป็นสถานที่ปลอดภัยที่สุด ไม่มีการก่อสร้าง ไม่มีทางเข้าออกหลายทาง อาคารเรียนเหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย ระดับชั้นประถมศึกษาควรให้อยู่ชั้นล่างของอาคาร บริเวณโดยรอบไม่มีสิ่งของที่จะก่อให้เกิดอันตราย จากข้อมูลสถิติพบว่า การบาดเจ็บเป็นสาเหตุอันดับหนึ่งของการเสียชีวิตในเด็กที่อายุต่ำกว่า 15 ปี ซึ่งการบาดเจ็บ 3 อันดับแรกที่ทำให้เกิดการเสียชีวิตมากที่สุด คือ อุบัติเหตุจราจร การจมน้ำ และสาเหตุภายนอกอื่น ๆ² อย่างไรก็ตาม ความสุขของเด็ก หากรวมถึงสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัยของโรงเรียน ซึ่งมีจุดเสี่ยงต่าง ๆ อยู่หลายจุด เช่น อาคารเรียน สนามเด็กเล่น ต้นไม้ตึ้ม โต๊ะ เก้าอี้ สนามกีฬา ฯลฯ จะทำให้เด็กมีความเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายต่าง ๆ ได้³ ดังนั้นโรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญกับการเป็นสถานศึกษาปลอดภัย

กระทรวงแรงงาน ขับเคลื่อนนโยบาย Safety Thailand สู่สถานศึกษา เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านความปลอดภัยเกิดวัฒนธรรมความปลอดภัยเชิงป้องกันอย่างมั่นคงและยั่งยืนในสถานศึกษา ตามระเบียบวาระแห่งชาติ “แรงงานปลอดภัยและสุขภาพอนามัยดี” ในปัจจุบันมีสถานศึกษาเข้าร่วมแล้วมากกว่า 1,000 แห่งทั่วประเทศ ครอบคลุมนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา 1,275,638 คน ซึ่งในปี 2561 มีสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 566 แห่ง⁴ สำหรับปี 2562 จำนวนสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลเกียรติบัตรดีเด่น จำนวน 843 สถานศึกษา และในจำนวนนี้มีโรงเรียนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านนาสาร โรงเรียนบ้านนาใหญ่ โรงเรียนวัดบ้านโน โรงเรียนวัดเขาทอง และโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการสุราษฎร์ธานี⁵ อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีข้อมูลการขอเข้ารับการประเมินสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลขุนทะเล อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากความสำคัญและสถานการณ์ความปลอดภัยในสถานศึกษาดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสถานการณ์การดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ตำบลขุนทะเล อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี อันนำไปสู่แนวทางการดำเนินงานให้กับสถานศึกษาเพื่อการจัดการด้านความปลอดภัยต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสถานการณ์การดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ตำบลขุนทะเล อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตของสถานที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาสถานการณ์การดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงเรียนระดับประถมศึกษาเขตพื้นที่ตำบลขุนทะเล อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขอบเขตของประชากรที่ศึกษา ประชากรที่ศึกษา คือ โรงเรียนระดับประถมศึกษา เขตพื้นที่ตำบลขุนทะเล อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 4 โรงเรียน

ขอบเขตของเนื้อหาสาระที่ศึกษา ผู้วิจัยศึกษาสถานการณ์การดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงเรียนระดับประถมศึกษา อันนำไปสู่แนวทางการยกระดับความปลอดภัยในโรงเรียนระดับประถมศึกษา เขตพื้นที่ตำบลขุนทะเล อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขอบเขตของระยะเวลา ระยะเวลาดำเนินการวิจัย คือ ระหว่างวันที่ 16 กันยายน 2563 – 19 พฤษภาคม 2564

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (descriptive cross-sectional study)

ประชากร ประชากร คือ โรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่ตำบลขุนทะเล อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 3 โรงเรียน และโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน 1 โรงเรียน โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ไม่เคยได้รับรางวัลสถานศึกษาปลอดภัยของกระทรวงแรงงาน ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัย เป็นเครือข่ายและทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี และยินดีเข้าร่วมวิจัย คณะผู้วิจัยทำหนังสือทาบทามไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน มีการตอบรับเข้าร่วมวิจัยจำนวน 3 โรงเรียน ในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 2 โรงเรียน (สังกัด สพฐ.) และขนาดกลางจำนวน 1 โรงเรียน (สังกัด อปท.) โรงเรียนสังกัด สพฐ. ที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 1 โรงเรียน ตั้งอยู่ในเขตตำบลมะขามเตี้ย เป็นโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการและเป็นเครือข่ายที่มีการทำข้อตกลงความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยมาทดแทนอีกหนึ่งโรงเรียน

ข้อพิจารณาทางจริยธรรม การวิจัยนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ตามเอกสาร REC-SRU 053/2020 (วันที่รับรอง 16 กันยายน พ.ศ. 2563)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบประเมินสถานศึกษาปลอดภัย ซึ่งเป็นแบบประเมินมาตรฐานของกองความปลอดภัยแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน⁶ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา จำนวน 11 ข้อ
2. แบบตรวจสอบรายการ (Check-list) สถานศึกษาปลอดภัย ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้
 - 2.1 ส่วนที่ 1 การเกิดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์ จำนวน 2 ข้อ
 - 2.2 ส่วนที่ 2 สถานศึกษาปลอดภัย จำนวน 30 ข้อ

ขั้นตอนการเก็บข้อมูล ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา เก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือตัวแทนแบบประเมินสถานศึกษาปลอดภัย เก็บรวบรวมโดยผู้วิจัยเข้าไปตรวจสอบรายการ (Check-list)

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมนำมาวิเคราะห์โดยเทียบกับเกณฑ์ผลการดำเนินงาน ที่ระบุไว้ในคู่มือแนวทางการดำเนินการตามข้อกำหนดกิจกรรม สถานศึกษาปลอดภัย ประจำปี 2562 โดยกองความปลอดภัยแรงงาน กลุ่มงานเครือข่ายความปลอดภัยในการทำงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่และร้อยละ

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 4 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในสังกัด สพฐ. จำนวน 3 โรงเรียน (ร้อยละ 75) ซึ่งทั้ง 3 โรงเรียนจัดเป็นโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีจำนวนนักเรียนทั้งหมดไม่เกิน 500 คน และมีโรงเรียนในสังกัด อปท. จำนวน 1 โรงเรียน (ร้อยละ 25) ซึ่งจัดเป็นโรงเรียนขนาดกลาง ทุกโรงเรียนไม่เคยได้รับรางวัลสถานศึกษาปลอดภัย แต่ได้รับการรับรองมาตรฐานของ สมศ. ทุกโรงเรียน จากตารางจะเห็นว่าโรงเรียน สพฐ.3 ยังไม่มีบุคลากรผู้รับผิดชอบด้านความปลอดภัย คณะทำงานหรือคณะกรรมการความปลอดภัยของสถานศึกษา รวมถึงข้อมูลสถิติอุบัติเหตุหรือการเจ็บป่วยในสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม ทุกโรงเรียนมีข้อมูลการประกันภัย รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา	โรงเรียน			
	สพฐ.1	สพฐ.2	สพฐ.3	อปท.
สังกัด	สพฐ.	สพฐ.	สพฐ.	อปท.
ที่ตั้ง	หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 5	หมู่ที่ 9	หมู่ที่ 3
	ต.ขุนทะเล	ต.มะขามเตี้ย	ต.ขุนทะเล	ต.ขุนทะเล
เคยได้รับรางวัล "สถานศึกษาปลอดภัย" หรือไม่	ไม่เคย	ไม่เคย	ไม่เคย	ไม่เคย
ได้รับการรับรองมาตรฐาน	สมศ.	สมศ.	สมศ.	สมศ.
จำนวนบุคลากร (ครู คุรุอัตราจ้างและผู้บริหาร) (คน)	34	9	12	77
- ชาย (คน)	5	1	0	14
- หญิง (คน)	29	8	12	63
จำนวนนักเรียนทั้งหมด (คน)	484	181	143	982
- ชาย (คน)	257	108	68	503
- หญิง (คน)	227	73	75	479
บุคลากรผู้รับผิดชอบด้านความปลอดภัย	มี	มี	ไม่มี	มี
คณะทำงานหรือคณะกรรมการความปลอดภัยของสถานศึกษา	มี	มี	ไม่มี	มี
ข้อมูลสถิติอุบัติเหตุหรือการเจ็บป่วยในสถานศึกษา	มี	มี	ไม่มี	มี
ข้อมูลการประกันภัย	มี	มี	มี	มี

สพฐ. : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน; อปท. : องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น; สมศ. : สถาบันรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

ผลการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

จากข้อมูลแบบตรวจสอบรายการ (check list) สถานศึกษาปลอดภัยของสถานศึกษาที่ศึกษา จำนวน 4 โรงเรียน ซึ่งจะประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน ส่วนที่ 1 การเกิดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์ ส่วนที่ 2 สถานศึกษาปลอดภัย พบว่าแบบตรวจรายการส่วนที่ 1 การเกิดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์ จำนวน 2 ข้อคำถาม ทุกโรงเรียนมีการดำเนินการครบทุกข้อ สำหรับแบบตรวจรายการส่วนที่ 2 สถานศึกษาปลอดภัย จำนวน 30 ข้อคำถาม พบว่า ข้อคำถามที่ 1, 2, 5, 9, 10, 11, 18, 20, 21, 22, 26 และ 28 มีผลการดำเนินงานผ่านทุกโรงเรียน ซึ่งข้อคำถามดังกล่าวประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน กฎระเบียบด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา การดูแล ตรวจสอบความปลอดภัย อุปกรณ์และระบบป้องกันอัคคีภัย การป้องกันโรคระบาด การจัดน้ำดื่มสะอาด จำนวนห้องน้ำที่เหมาะสม การจัดที่รับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย การจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนและกระตุ้นจิตสำนึกด้านความปลอดภัย และมาตรการดูแลเพื่อความปลอดภัยในการเดินทาง รายละเอียดดังตารางที่ 2 ในส่วนผลการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามี 18 ข้อคำถามที่ผลการดำเนินงานผ่านไม่ครบทุกโรงเรียน กล่าวคือ มี 2 ใน 4 โรงเรียน ไม่ผ่านจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 7, 13, 14, 15, 16 และ 30 และมี 1 ใน 4 โรงเรียน ไม่ผ่านจำนวน 12 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 3, 4, 6, 8,

12, 17, 19, 23, 24, 25, 27 และ 29 ซึ่งข้อคำถามที่ผลการดำเนินงานผ่านไม่ครบทุกโรงเรียน สามารถนำมาจัดกลุ่มเป็นประเด็นหลัก ๆ ดังนี้

1) ความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย ได้แก่ การมีบุคลากรผู้รับผิดชอบหรือคณะทำงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา การอบรมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการดำเนินงานโครงการเพื่อรักษาความสะอาดและสุขาภิบาลในโรงเรียน

2) การจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานศึกษา ได้แก่ ระบบการป้องกันและระงับอัคคีภัย แผนการป้องกันและระงับอัคคีภัย การฝึกอบรมการดับเพลิงขั้นต้น การฝึกซ้อมดับเพลิงและการฝึกซ้อมอพยพหนีไฟ

3) ความพร้อมด้านโครงสร้าง อาคารสถานที่ และอุปกรณ์จำเป็น ได้แก่ ห้องพยาบาลและอุปกรณ์ปฐมพยาบาล จำนวนห้องน้ำห้องส้วมที่เหมาะสมและเพียงพอ และตำรา หนังสือหรือมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อม

4) นโยบายด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา และมาตรการเพื่อความปลอดภัยสำหรับการเรียนการสอน ได้แก่ มาตรการความปลอดภัยสำหรับการเรียนการสอนเกี่ยวกับสารเคมี การจัดเก็บข้อมูลสถิติอุบัติเหตุหรือการเจ็บป่วยในสถานศึกษาและการวางแผนป้องกันที่เหมาะสม

5) การมีส่วนร่วมของครู นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน รวมถึงเครือข่ายผู้ปกครอง และชุมชนใกล้เคียงเกี่ยวกับการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย ได้แก่ การรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา การสร้างความร่วมมือและกิจกรรมดำเนินการระหว่างชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในสถานศึกษา การจัดตั้งชมรมและคณะกรรมการดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา

ตารางที่ 2 แบบตรวจสอบรายการ (check list) สถานศึกษาปลอดภัย

แบบตรวจรายการ	โรงเรียน				จำนวนที่ผ่านเกณฑ์ (ร้อยละ)
	สพฐ. 1	สพฐ. 2	สพฐ. 3	อปท.	
ส่วนที่ 1 การเกิดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์					
1. มีบอร์ดหรือนิทรรศการเทิดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์ ในสถานศึกษาชัดเจน	✓	✓	✓	✓	4 (100)
2. มีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมเกี่ยวกับค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ในสถานศึกษาที่ชัดเจน	✓	✓	✓	✓	4 (100)
ส่วนที่ 2 สถานศึกษาปลอดภัย					
1. มีนโยบายความปลอดภัยในสถานศึกษา เป็นลายลักษณ์อักษรและมีการประกาศนโยบายให้เห็นได้ชัดเจน	✓	✓	✓	✓	4 (100)
2. มีแผนงานและงบประมาณดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาที่ชัดเจน	✓	✓	✓	✓	4 (100)
3. มีบุคลากรผู้ดูแลรับผิดชอบด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาที่ชัดเจน	✓	✓	✗	✓	3 (75)
4. มีคณะทำงานหรือคณะกรรมการความปลอดภัยในสถานศึกษาที่ชัดเจน	✓	✓	✗	✓	3 (75)
5. มีกฎระเบียบหรือคู่มือ/แนวทางว่าด้วยความปลอดภัยในสถานศึกษาที่เหมาะสม	✓	✓	✓	✓	4 (100)
6. บุคลากรทุกระดับ เช่น อาจารย์ ผู้บริหาร ลูกจ้าง ได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษาตามแผนงานที่กำหนด	✓	✓	✗	✓	3 (75)
7. มีการอบรมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่บุคลากรในสถานศึกษา	✓	✓	✗	✗	2 (50)
8. มีโครงการหรือการดำเนินการเพื่อรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสถานศึกษาที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ	✓	✓	✓	✗	3 (75)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

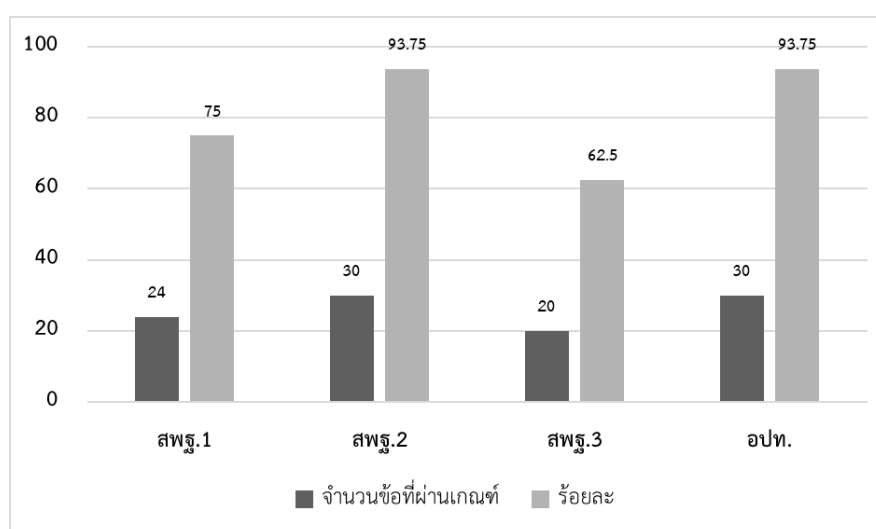
แบบตรวจรายการ	โรงเรียน				จำนวนที่ผ่านเกณฑ์ (ร้อยละ)
	สพฐ. 1	สพฐ. 2	สพฐ. 3	อปท.	
9. มีการดูแล สำรวจหรือตรวจสอบความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน รวมทั้งนำผลไปปรับปรุงแก้ไข	✓	✓	✓	✓	4 (100)
10. มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายของเครื่องจักร เครื่องมือ (Safeguard) ในสถานศึกษาอย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ เช่น ฝาครอบใบมีดเครื่องตัดหญ้า ฝาครอบใบเลื่อย ฝาครอบสายพาน	✓	✓	✓	✓	4 (100)
11. มีระบบป้องกันอันตรายจากไฟฟ้ารั่วหรือการต่อสายดินในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	✓	✓	✓	✓	4 (100)
12. มีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานศึกษา เช่น สัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ ถึงดับเพลิง เป็นต้น รวมทั้งการตรวจสอบและบำรุงรักษาที่ชัดเจน	✓	✗	✓	✓	3 (75)
13. มีแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานศึกษาที่ชัดเจน	✗	✗	✓	✓	2 (50)
14. มีการฝึกอบบรมการดับเพลิงขั้นต้นในสถานศึกษา	✗	✓	✗	✓	2 (50)
15. มีการฝึกซ้อมดับเพลิงและการฝึกซ้อมอพยพหนีไฟในสถานศึกษาประจำปี	✗	✓	✗	✓	2 (50)
16. มีการฝึกซ้อมตามข้อ 15 โดยใช้หน่วยงานที่ได้รับการรับรองเป็นผู้ฝึกสอน	✗	✓	✗	✓	2 (50)
17. มีห้องพยาบาล และอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นในสถานศึกษา พร้อมผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน	✓	✓	✗	✓	3 (75)
18. มีมาตรการป้องกันการเกิดโรคระบาดหรือโรคติดต่อให้กับบุคลากร และมีการเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการเจ็บป่วยหรือโรคอื่นเนื่องจากการทำงานในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	4 (100)
19. มีห้องส้วม (ที่ถ่ายอุจจาระ และที่ถ่ายปัสสาวะ) และอ่างล้างมือ สำหรับนักเรียน/นักศึกษา แยกชาย-หญิง ที่พอเพียง	✗	✓	✓	✓	3 (75)
20. มีการจัดน้ำดื่มที่สะอาด ที่ล้างหน้าที่ถูกสุขลักษณะและพอเพียง เพื่อให้บุคลากรได้ใช้ก่อนการรับประทานอาหารหรือดื่มเครื่องดื่ม	✓	✓	✓	✓	4 (100)
21. มีการจัดที่รับประทานอาหารและที่พักที่เหมาะสมและถูกสุขลักษณะ เช่น ระบบแสงสว่าง ระบบระบายอากาศ ระดับความดังของเสียง เป็นต้น	✓	✓	✓	✓	4 (100)
22. มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	4 (100)
23. มีมาตรการเพื่อความปลอดภัยสำหรับการเรียนการสอนเกี่ยวกับสารเคมีในสถานศึกษาที่เหมาะสมและปลอดภัย	✗	✓	✓	✓	3 (75)
24. มีการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาจากครู อาจารย์ นักเรียน/นักศึกษา และมีการนำไปปรับปรุงแก้ไข	✓	✓	✗	✓	3 (75)
25. มีการจัดเก็บข้อมูลสถิติอุบัติเหตุหรือการเจ็บป่วยในสถานศึกษา และการวางแผนป้องกันที่เหมาะสม	✓	✓	✗	✓	3 (75)
26. มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นจิตสำนึกให้แก่ นักเรียน/นักศึกษา ด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสม	✓	✓	✓	✓	4 (100)
27. มีหนังสือ ตำรา หรือมาตรฐานเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าและการเรียนรู้ของบุคลากร	✗	✓	✓	✓	3 (75)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

แบบตรวจรายการ	โรงเรียน				จำนวนที่ผ่านเกณฑ์ (ร้อยละ)
	สพฐ. 1	สพฐ. 2	สพฐ. 3	อปท.	
28. มีมาตรการดูแลเพื่อความปลอดภัยในการเดินทาง เช่น การจัดระบบจราจร การสวมหมวกกันน็อค การดูแลยานพาหนะรับ-ส่งนักเรียน/นักศึกษา ใบอนุญาตขับรถ เป็นต้น สำหรับนักเรียน/นักศึกษาในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	4 (100)
29. มีการสร้างความร่วมมือและกิจกรรมดำเนินการระหว่างชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในสถานศึกษา	✓	✓	✗	✓	3 (75)
30. มีนักเรียน/นักศึกษาจัดตั้งชมรมและคณะกรรมการดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา	✗	✓	✗	✓	2 (50)

หมายเหตุ: ✓ คือ มี / ใช่; ✗ คือ ไม่มี / ไม่ใช่

ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของแต่ละโรงเรียน พบว่า โรงเรียน สพฐ.1 ผ่านเกณฑ์ 24 ข้อคำถาม (ร้อยละ 75.00) โรงเรียน สพฐ.2 ผ่านเกณฑ์ 30 ข้อคำถาม (ร้อยละ 93.75) โรงเรียน สพฐ.3 ผ่านเกณฑ์ 20 ข้อคำถาม (ร้อยละ 62.50) และโรงเรียน อปท. ผ่านเกณฑ์ 30 ข้อคำถาม (ร้อยละ 93.75) (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาสถานการณ์ผลการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยในโรงเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 4 โรงเรียน ไม่ผ่านเกณฑ์สถานศึกษาปลอดภัยตามแบบตรวจรายการ ซึ่งข้อคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์ นำมาจัดกลุ่มประเด็นปัญหาด้านการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย ได้แก่ 1) ความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย 2) การจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานศึกษา 3) ความพร้อมด้านโครงสร้าง อาคารสถานที่ และอุปกรณ์จำเป็น 4) นโยบายด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา และมาตรการเพื่อความปลอดภัยสำหรับการเรียนการสอน และ 5) การมีส่วนร่วมของครู นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน รวมถึงเครือข่ายผู้ปกครอง และชุมชนใกล้เคียงเกี่ยวกับการดำเนินงานสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ หลานคำ และคณะ⁷ ศึกษารูปแบบการพัฒนาด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเครือข่าย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า โรงเรียนในเครือข่ายมีสภาพปัญหาการจัดการด้านความปลอดภัย ได้แก่ ความปลอดภัยของสนามเด็กเล่น เนื่องจากมีสภาพที่ไม่ปลอดภัย มีหญ้าขึ้นสูง พื้นสนามดินไม่แข็งแรง สภาพเครื่องเล่นชำรุด เป็นสนิม ติดตั้งไม่มั่นคง เป็นต้น คณะผู้วิจัยดังกล่าวใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม

ร่วม พบว่า รูปแบบการพัฒนาด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเครือข่ายมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี 4 ประเด็น คือ 1) การรับรู้สภาพปัญหาความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน 2) กระตุ้นให้เกิดความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากปัญหาด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน 3) การรับรู้ศักยภาพและความพร้อมในการจัดการปัญหาด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และ 4) การสร้างระบบและกลไกในการจัดการปัญหาด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอย่างยั่งยืน ดังนั้น อาจเป็นไปได้ว่าโรงเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าวอาจไม่รับรู้สภาพปัญหาความปลอดภัย รวมถึงอาจไม่มีกิจกรรมการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักและรับรู้ถึงผลกระทบ ศักยภาพ ความพร้อม และการสร้างระบบและกลไกต่าง ๆ

โรงเรียนที่ศึกษา 2 ใน 4 โรงเรียน มีผลการดำเนินงานสถานศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 6 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการอบรมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นของบุคลากรในสถานศึกษา และข้อคำถามเกี่ยวกับแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย การฝึกอบรมการดับเพลิงขั้นต้น การฝึกซ้อมอพยพหนีไฟโดยหน่วยงานที่ได้รับการรับรอง และการจัดตั้งชมรมและคณะกรรมการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ในทำนองเดียวกัน Paci-Green และคณะ⁸ ทำการวิเคราะห์ผลการสำรวจพื้นฐานระดับชาติเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียนที่ดำเนินการในปี 2017 การสำรวจดำเนินการใน 68 ประเทศของทวีปเอเชียแปซิฟิก แอฟริกา และลาตินอเมริกา รวมถึงแถบทะเลแคริบเบียน การสำรวจมีสาระสำคัญ 3 ประเด็นคือ 1) สิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้างอาคารเรียนที่ปลอดภัย 2) การจัดการภัยพิบัติในโรงเรียน และ 3) การลดความเสี่ยงและความยืดหยุ่นทางการศึกษา จากผลการวิเคราะห์พบว่า มีเพียงบางโรงเรียนที่ให้การฝึกอบรมกับครูผู้สอนในการจัดการกับภัยพิบัติ และโรงเรียนมีงบประมาณไม่พอในการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงในโรงเรียน ดังนั้น อาจเป็นไปได้ว่าโรงเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าวอาจมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ หรือขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก เนื่องจากโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์ได้รับความอนุเคราะห์จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนการฝึกอบรมเกี่ยวกับการซ้อมดับเพลิงและการอพยพหนีไฟเป็นประจำทุกปี

โรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์ข้อคำถามน้อยที่สุด คือ โรงเรียน สพฐ.3 พบข้อคำถามที่ไม่ผ่านเป็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรและคณะทำงานด้านความปลอดภัย การรับฟังข้อเสนอแนะด้านความปลอดภัยและการสร้างความร่วมมือด้านความปลอดภัยกับทุกภาคส่วน อาจเป็นเพราะโรงเรียน สพฐ.3 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนบุคลากรจำกัด ไม่มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานด้านความปลอดภัยโดยตรง Petal และคณะ⁹ เสนอแนะแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาระบบพื้นฐานและแผนที่นำทางเพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดในการออกแบบ การพัฒนา การประเมินและการนำไปใช้ของนโยบายการลดความเสี่ยงโดยมีเด็กเป็นศูนย์กลางและความปลอดภัยในโรงเรียน คือ การส่งเสริมความร่วมมือด้านการวิจัยและการสร้างศักยภาพผ่านการปฏิบัติของชุมชน นอกจากนี้ การทบทวนวรรณกรรมพบว่าการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนประสบความสำเร็จได้ และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตของนักเรียนและชุมชน¹⁰

บทสรุป

การศึกษาสถานการณ์การดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 4 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในสังกัด สพฐ. จำนวน 3 โรงเรียน และมีโรงเรียนในสังกัด อปท. จำนวน 1 โรงเรียน ทุกโรงเรียนไม่เคยได้รับรางวัลสถานศึกษาปลอดภัย แต่ได้รับการรับรองมาตรฐานของ สมศ. ทุกโรงเรียน และทุกโรงเรียนไม่ผ่านเกณฑ์สถานศึกษาปลอดภัยตามแบบตรวจรายการ โดยโรงเรียน สพฐ.1 ผ่านเกณฑ์ 24 ข้อคำถาม (ร้อยละ 75) โรงเรียน สพฐ.2 ผ่านเกณฑ์ 30 ข้อคำถาม (ร้อยละ 93.75) โรงเรียน สพฐ.3 ผ่านเกณฑ์ 20 ข้อคำถาม (ร้อยละ 62.50) และโรงเรียน อปท. ผ่านเกณฑ์ 30 ข้อคำถาม (ร้อยละ 93.75)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า 2 ใน 4 โรงเรียน มีผลการดำเนินงานสถานศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 6 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการอบรมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นของบุคลากรในสถานศึกษา และข้อคำถามเกี่ยวกับแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย การฝึกอบรมการดับเพลิงขั้นต้น การฝึกซ้อมอพยพหนีไฟโดยหน่วยงานที่ได้รับการรับรอง และการจัดตั้งชมรมและคณะกรรมการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ควรมีการเตรียมความพร้อมเพื่อกำหนดทิศทางงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาปลอดภัย ดังนี้

1. ผู้บริหารของโรงเรียน ควรกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัย แต่งตั้งบุคลากรผู้รับผิดชอบและคณะกรรมการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียน
2. โรงเรียนควรมีหลักสูตรด้านความปลอดภัยเพื่อเตรียมความพร้อมด้านความรู้และทักษะของบุคลากรในการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย ได้แก่ หลักสูตรอบรมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น หลักสูตรการฝึกอบรบดับเพลิงขั้นต้น เป็นต้น
3. การจัดการเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานศึกษา ได้แก่ การมีระบบการป้องกันและระงับอัคคีภัย การวางแผนการป้องกันและระงับอัคคีภัย การฝึกซ้อมดับเพลิงและการฝึกซ้อมอพยพหนีไฟโดยหน่วยงานที่ได้รับการรับรอง ซึ่งโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์ในข้อคำถามนี้ได้รับอนุเคราะห์การฝึกซ้อมอพยพหนีไฟจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่โรงเรียนตั้งอยู่

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายผลการวิจัย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างไปยังโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ หรือสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น
2. ควรมีการพัฒนาแบบการดำเนินการสถานศึกษาปลอดภัย และทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ และนำรูปแบบที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับโรงเรียนระดับประถมศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ประจำปีงบประมาณ 2563 ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 4 โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยและอนุเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. กาญจนา ลอเลิศลักษณ์, วาสนา จักรแก้ว, สิทธิ พงษ์ศักดิ์. ความคาดหวังของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำปาง. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 2559: 11 (1):89-101.
2. กองการป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. การบาดเจ็บในเด็ก [อินเทอร์เน็ต]. ม.ป.ป. [เข้าถึงเมื่อ 6 พฤษภาคม 2565]. เข้าถึงได้จาก: <http://ddc.moph.go.th/dip>
3. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. ปก. แนวแก้ไข 9 จุดเสี่ยงอันตราย – ป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน [อินเทอร์เน็ต]. 2561 [เข้าถึงเมื่อ 22 พฤษภาคม 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://gnews.apps.go.th/news?news=19660>
4. สำนักข่าวไทย. สถานศึกษาปลอดภัยประจำปี 2561 [อินเทอร์เน็ต]. 2561 [เข้าถึงเมื่อ 26 กรกฎาคม 2562]. เข้าถึงได้ จาก: <http://www.mol.go.th/content/75315/1539249440>
5. สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรุงเทพมหานครพื้นที่ 2. สถานศึกษาปลอดภัยประจำปี 2562 [อินเทอร์เน็ต]. 2562 [เข้าถึงเมื่อ 26 กรกฎาคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: <http://area2.labour.go.th>
6. กองความปลอดภัยแรงงาน. คู่มือแนวทางการดำเนินงานตามข้อกำหนดกิจกรรม สถานศึกษาปลอดภัย ประจำปี 2562 [อินเทอร์เน็ต]. 2562 [เข้าถึงเมื่อ 26 กรกฎาคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.obec.go.th>
7. จิราภรณ์ หลาบคำ, ลักษณะิ บุญขาว, นิตยา ชาคำรณ, สมเจตน์ ทองดำ, จีราพร ทิพย์พิลา, จินตนา ศิริบุรณ์พิพัฒนา. รูปแบบการพัฒนาด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเครือข่าย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ 2558: 7(4):52-69.
8. Paci-Green R, Varchetta A, McFarlane K, Iyer P. Comprehensive school safety policy: A global baseline survey. International Journal of Disaster Risk Reduction 2020;44:101399.
9. Petal M, Ronan K, Ovington G, Tofa M. Child-centred risk reduction and school safety: An evidence-based practice framework and roadmap. International Journal of Disaster Risk Reduction 2020: 49:101633.
10. ชูชาติ พวงสมจิตร. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. Veridian E-Journal, Silpakorn University 2017:10(2):1342-1354.